

Landschappelijk erfinrichtingsplan

ECKHORSTERSTRAAT 5A

7021 KV ZELHEM

Opdracht

Landschappelijk erfinrichtingsplan
Eckhorsterstraat 5A

28 januari 2020

Opdrachtgever

Eckhorsterstraat 5A
7021 KV Zelhem

Opdrachtnemer

Locis Adviseurs
Leeuwerikstraat 33 a
7051 XD Varsseveld

Projectleider: _____

Opsteller: _____

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze opgave mag worden verveelvoudigd door middel van druk, fotokopie, microfilm, geluidsband, elektronisch of op welke andere wijze dan ook, en evenmin in een geautomatiseerd gegevensbestand worden opgeslagen, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Locis Adviseurs.

Aan de inhoud van dit rapport kunnen geen rechten worden ontleend, Locis Adviseurs, verwerpt elke aansprakelijkheid voor aan ander gebruik van deze tekst dan voor de situatie waarvoor hij wordt uitgebracht. De informatie in deze tekst is onder voorbehoud en kan veranderd worden zonder voorafgaande kennisgeving.

INHOUDSOPGAVE

1	Algemene gegevens	3
	1.1 Initiatiefnemer en projectlocatie.....	3
	1.2 Aanleiding en motivering	3
2	Het plangebied	5
	2.1 Situering en omgeving.....	5
	2.2 Het huidige erf.....	5
	2.3 Landschap en omgeving	9
3	Het initiatief	11
	3.1 Overzicht.....	11
4	landschappelijke Erfinrichting	12
	4.1 Algemeen.....	12
	4.2 Inpassingsplan	12
5	inrichting en Beheer.....	14
	5.1 Aanleg landschapselementen.....	14
	5.2 Beheer landschapselementen	15
	Bijlagen.....	19
1	Inrichtingsschets;	
2	Informatie aanplant en beheer van struweel;	
3	Informatie aanplant en beheer van hoogstambomen;	
4	Informatie aanplant en beheer van een scheerheg.	

1 ALGEMENE GEGEVENS

1.1 Initiatiefnemer en projectlocatie

Naam: Mts. B.J. Beuzel en W.J.E. Beuzel-de Wildt
Adres: Eckhorsterstraat 5A
Postcode / plaats: 7021 KV Zelhem

De projectlocatie is gelegen in het landelijk gebied van Zelhem. De locatie staat kadastraal bekend als gemeente Zelhem, nummers 274, 275 en 276 . In onderstaande afbeelding is een luchtfoto van de locatie in haar omgeving weergegeven.

Afbeelding 1: Luchtfoto projectlocatie (bron: ruimtelijkeplannen.nl)

1.2 Aanleiding en motivering

Aan de Eckhorsterstraat 5A te Zelhem is het agrarisch bedrijf van de familie Beuzel gelegen. Op het perceel staan naast twee bedrijfswoningen (aaneengeschakeld) meerdere bedrijfsgebouwen (circa 2.300 m²) die worden gebruikt voor de varkenshouderij. Het bedrijf is aan twee zijden van de Eckhorsterstraat gesitueerd. Onderstaand een luchtfoto met daarop de locatie.

Aan de Eckhorsterstraat 5A te Zelhem is het agrarisch bedrijf van de familie Beuzel gelegen. Op het perceel staan, naast twee bedrijfswoningen (aaneengeschakeld), meerdere bedrijfsgebouwen (circa 2.300 m²) die worden gebruikt voor de varkenshouderij. Het bedrijf is aan twee zijden van de Eckhorsterstraat gesitueerd.

Afbeelding 2: locatie Eckhorsterstraat 5A met de te splitsen voormalige boerderij (bron: ruimtelijkeplannen.nl).

De familie Beuzel wil het varkensbedrijf op een financieel verantwoorde manier te staken. Zij wenst één van de aanwezige bedrijfsgebouwen te verbouwen tot 4 seniorenwoningen met inpandige bergingen. Onderstaande situatie is voorgelegd aan de gemeente Bronckhorst:

- Uitgezonderd één stal worden alle aanwezige bedrijfsgebouwen aan beide zijden van de Eckhorsterstraat gesloopt. Concreet gaat het om circa 1.180 m².
- De overblijvende stal met een oppervlakte wordt getransformeerd in vier wooneenheden voor senioren. In het pand worden ook de bergingen voor de woningen gerealiseerd.
- De bestaande dubbele woning met bijgebouwen (max. 150 m² per woning) blijft bestaan.
- Het geheel zal landschappelijk ingepast worden.

De gemeente Bronckhorst heeft aangegeven dat zij onder voorwaarden wil meewerken aan het initiatief. Een landschapsplan/ erfinrichtingsplan dient onderdeel uit te maken van het verzoek om partiële herziening van het bestemmingsplan. Hierin voorziet dit document.

2 HET PLANGEBIED

2.1 Situering en omgeving

De locatie is gelegen aan de Eckhorsterstraat 5A in het buitengebied van Zelhem. In noord-oostelijke richting is op circa 300 meter de dorpskern van Velswijk en op 2,2 kilometer is in oostelijke richting de kern van Zelhem gelegen.

Afbeelding 3: ligging van het initiatief in de omgeving met omcirkeld de kernen van Velswijk (links) en Zelhem (rechts) gelegen (bron: ruimtelijkeplannen.nl)

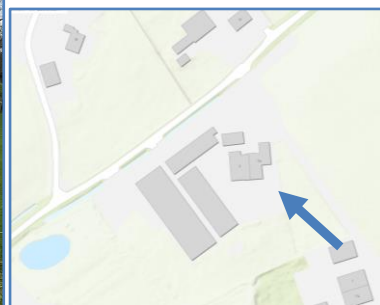
2.2 Het huidige erf

Het huidige erf is rationeel opgebouwd, ten dienste van de (voormalige) agrarische bedrijfsvoering.

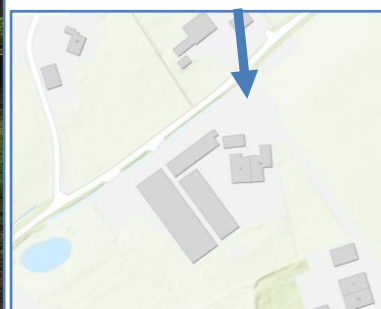
Op het perceel staan naast twee bedrijfswoningen (aaneengeschakeld) meerdere bedrijfsgebouwen (circa 2.300 m²) die worden gebruikt voor de varkenshouderij. Het bedrijf is aan twee zijden van de Eckhorsterstraat gesitueerd. De huidige bedrijfswoningen zijn met de achterzijde naar de Eckhorsterstraat gekeerd.

Rondom de bestaande woningen is een eenvoudige tuin gelegen. Op het achtererf staat een prominente walnoot (evenals in het weilje voor de boerderij). In de voortuin, achter de boerderij staan een 3-tal lindes. Het huiskavel wordt verder gedeeltelijk omzoomd door een smalle houtsingelstructuur. Langs de Eckhorsterstraat staan zomereiken.

Afbeelding 4: zicht op het huidige erf vanuit zuidoostelijke richting.

Afbeelding 5: zicht op het huidige erf vanaf de Eckhorsterstraat vanuit noordelijke richting.

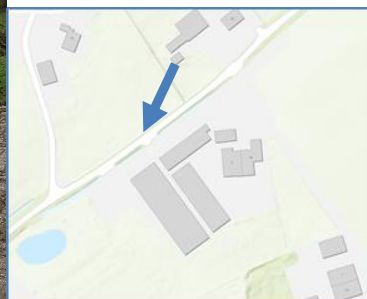

Afbeelding 6: zicht op het wekje achter de huidige boerderij met solitaire noot en houtsingel

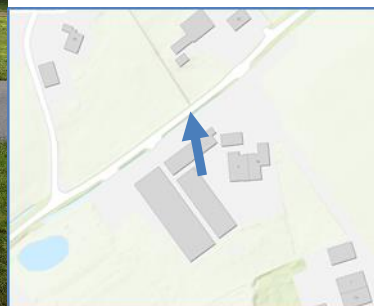

Afbeelding 7: zicht op de poel met enkele knotwilgen op eigen voorerf.

Afbeelding 8: zicht op de huidige varkensstallen vanaf de Eckhorsterstraat

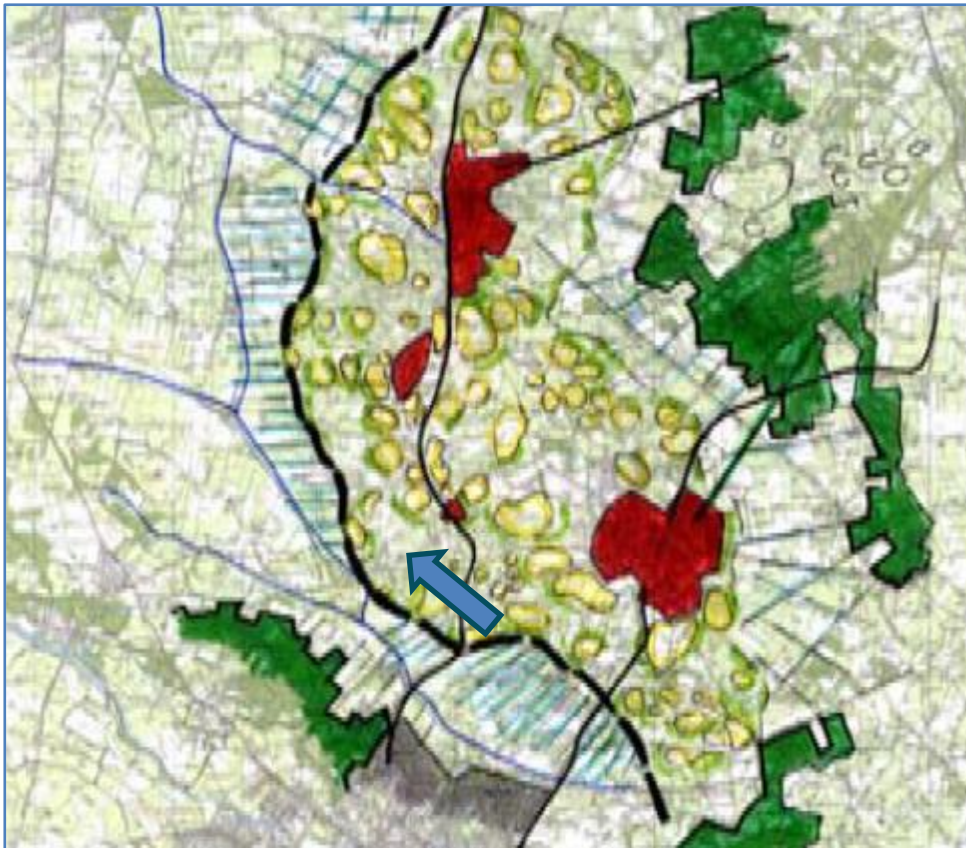
Afbeelding 9: huidige bebouwing aan overzijde Eckhorsterstraat

2.3 Landschap en omgeving

Historisch landschap

De planlocatie aan de Eckhorsterstraat 5A is gelegen binnen het deelgebied van de “Esrug Hengelo-Zelhem” (zie afbeelding 10). Dit oude cultuurlandschap wordt gekenmerkt door haar kleinschaligheid, micro reliëf, grillige patronen en oude boerderijen. In vroeger tijden was het een bewoond ‘eiland’ tussen de woeste grond. Het landschap is echter verworpen tot een enkenlandschap waarin op veel plekken de cultuurhistorische structuur is aangetast.

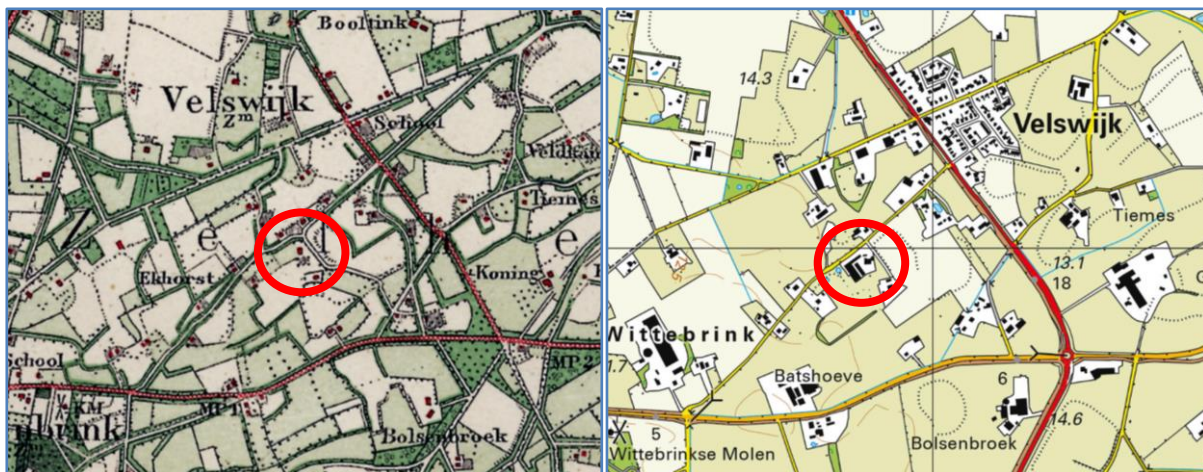

Afbeelding 10: de ligging van de planlocatie binnen deelgebied “Esrug Hengelo- Zelhem” (Landschapsontwikkelingsvisie Bronckhorst).

De landschapsontwikkelingsvisie Bronckhorst richt zich op een toevoeging van landschapselementen die geleidelijk aan het karakter van het oorspronkelijke landschap weer naar boven haalt. Dit verhoogt de belevingswaarde voor bewoners en recreanten.

In de navolgende afbeeldingen 11 en 12 is de structuur van de oude essen in het landschap in de omgeving van Velswijk duidelijk te zien. Ook is de achteruitgang van de kleinschaligheid goed zichtbaar.

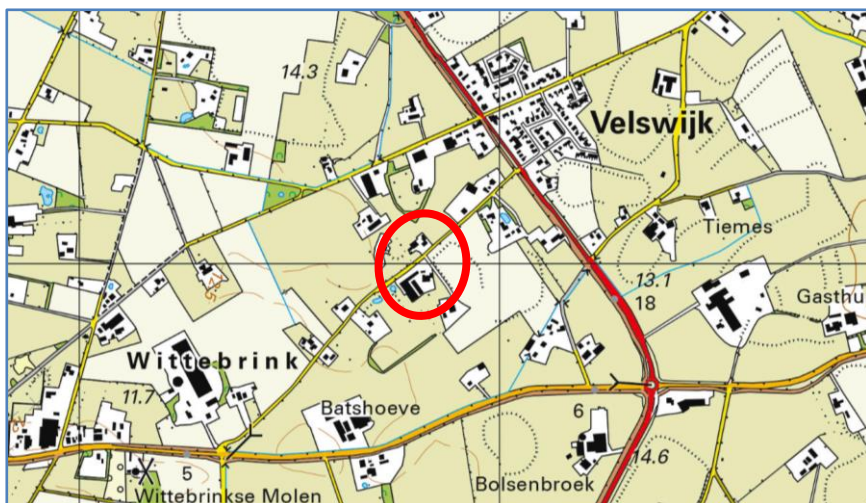

Afbeelding 11 en 12: links de ligging van de planlocatie in het historische landschap, circa 1930. Rechts de ligging in het huidige landschap (bron, kadaster, topotijdreis).

Huidig landschap

Zoals duidelijk blijkt uit de afbeeldingen 10, 11 en 12 is de huidige boerderij en het bijbehorend erf van oudsher gelegen in een kleinschalig landschap. Veel van die kleinschaligheid en bijbehorende landschappelijke beplanting is echter verdwenen.

Afbeelding 13: ligging van de planlocatie op de huidige topografische kaart (bron, kadaster)

3 HET INITIATIEF

3.1 Overzicht

Zoals in paragraaf 1.2 beschreven wenst initiatiefnemer het varkensbedrijf op een financieel verantwoorde manier te staken. Zij wenst één van de aanwezige bedrijfsgebouwen te verbouwen tot seniorenwoningen met daarin vier wooneenheden. Gemeente Bronckhorst heeft aangegeven onder voorwaarden mee te willen werken aan het initiatief. Naast de sloop van circa 1.180 m² aan agrarische bijgebouwen (zie afbeelding 14), dient het erf ook landschappelijk te worden ingepast.

Afbeelding 14: uitsnede luchtfoto met daarop de te slopen gebouwen (bron: ruimtelijkeplannen.nl).

4 LANDSCHAPPELIJKE ERFINRICHTING

4.1 Algemeen

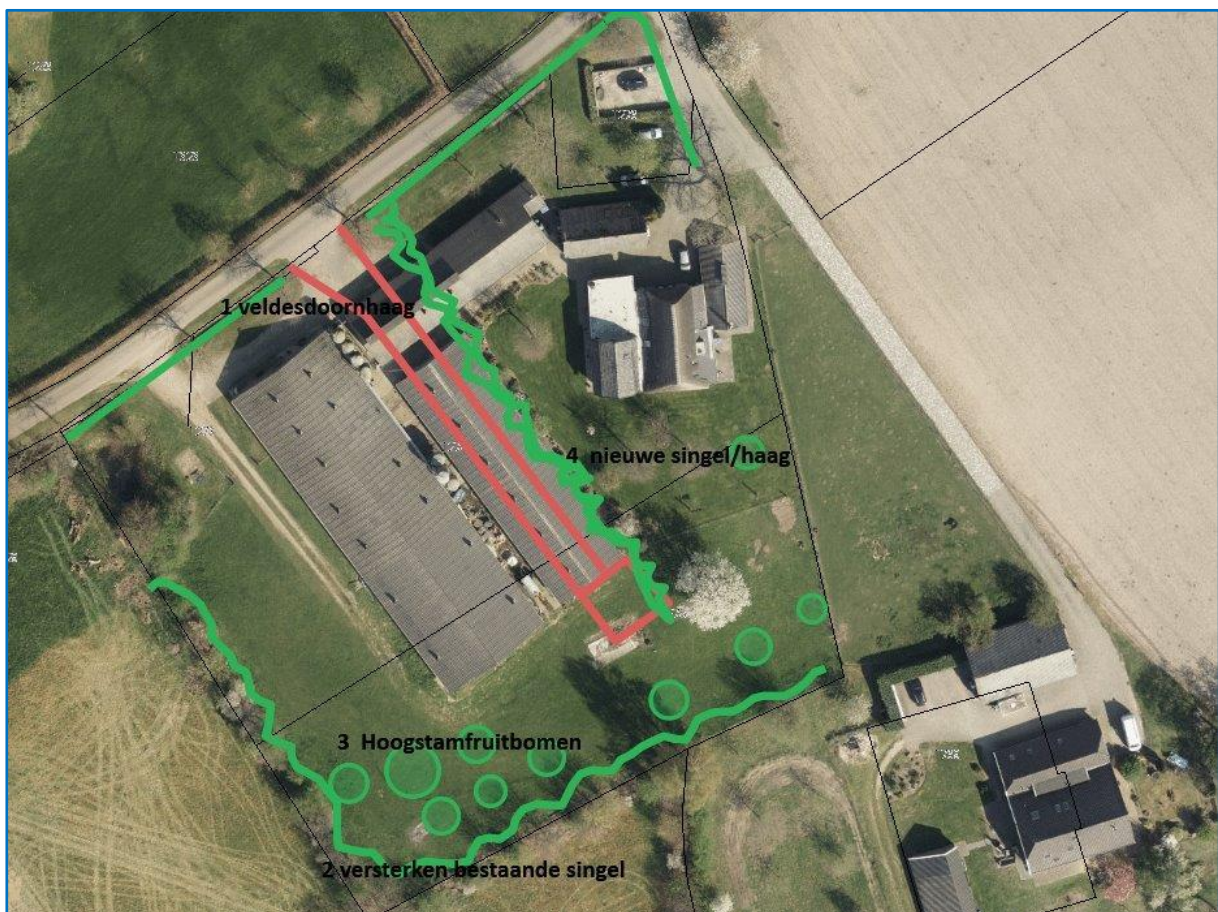
In dit hoofdstuk wordt een voorstel gedaan voor het inpassen van het omgevormde erf met de bestaande 2 woningen en de tot vier seniorenwoningen omgevormde voormalige stal.

4.2 Inpassingsplan

Op het bestaande erf bevindt zich al de nodige erfbeplanting. In overleg met de gemeente Bronckhorst is er voor gekozen om op het erf enkele elementen toe te voegen.

Ten einde de bestaande erfbeplanting verder te versterken en het erf, visueel en landschappelijk verantwoord in te passen, wordt het volgende voorgesteld (zie tevens bijlage 1):

1. De aanleg van een scheerheg bestaande uit veldesdoorn;
2. Het versterken van de bestaande houtsingel, gelegen om de huiskavel;
3. De aanplant van hoogstam fruitbomen;
4. De aanplant van een struweelhaag met besdragende struikvormers.

Afbeelding 15: situatie met daarop de voorgestelde extra beplanting.

Langs de Eckhorsterstraat aan de voorzijde van het erf wordt een heg aangelegd met esdoorn (1).

Daarnaast wordt de bestaande houtsingelstructuur, welke gedeeltelijk om de huidige huiskavel is gelegen, doorgetrokken en versterkt (2).

Op het toekomstige achtererfgebied worden hoogstam fruitbomen aangeplant (3).

Tot slot ontstaat er door de aanplant van een struweelhaag (4) langs het nieuwe inrit een natuurlijke, groene visuele scheiding tussen de bestaande woningen en de nieuwe seniorenwoningen.

5 INRICHTING EN BEHEER

Om het gewenste eindbeeld te bereiken zijn een aantal inrichtingsmaatregelen nodig (zie paragraaf 5.1). Daarnaast zullen de nodige onderhouds- en beheersmaatregelen getroffen moeten worden (zie paragraaf 5.2).

5.1 Aanleg landschapselementen

De volgende elementen worden aangelegd:

1. De aanleg van een scheerheg bestaande uit veldesdoorn;
2. Het versterken van de bestaande houtsingel, gelegen om de huiskavel;
3. De aanplant van hoogstam fruitbomen;
4. De aanplant van een struweelhaag met besdragende struikvormers.

Hieronder wordt puntsgewijs ingegaan op de wijze van aanplant om de verschillende elementen te laten ontwikkelen en in stand te houden.

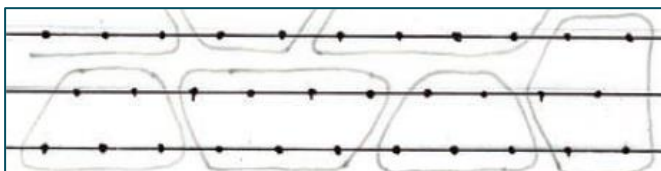
1. De aanleg van een scheerheg bestaande uit veldesdoorn;

De voorgestelde scheerheg met veldesdoorn aan de wegzijde van het toekomstige erf kan het best in 2 rijen en in 3-hoeksverband (zie ook figuur 16) worden aangeplant. Hierbij wordt een onderlinge afstand in de rij van 0,50 meter aangehouden. Ook tussen de rijen wordt een afstand van 0,50 meter aangehouden. Hierdoor ontstaat een volle, robuuste heg.

2. Versterken van de bestaande houtsingel

Het versterken van de bestaande houtsingel kan door het aanplanten van streekeigen plantmateriaal. In totaal zal inclusief de bestaande singel een 3-rijige singel ontstaan. De nieuwe aanplant kan in zogenaamd 3-hoeksverband op een onderlinge afstand van 1,5 meter worden bijgeplant. De voorgestelde soorten kunnen zijn: kardinaalsmuts (struik), hondsroos (struik), veldesdoorn (struik), meidoorn (struik), gelderse roos (struik) en sprokehout (struik). Daarnaast kunnen er tussen de genoemde struikvormende soorten, enkele boomvormende soorten, zoals Lijsterbes, Zomer eik, Ruwe berk en Zoete kers, worden bijgemengd.

Dit plantmateriaal kan in zogenaamd 2- tot 3-jarig bosplantsoen-formaat (circa 0,6 - 0,8 meter) worden geplant (zie ook plantinstructies in bijlage 3). Dit verhoogd de kans op het aanslaan van het plantgoed.

Afbeelding 16: de bestaande houtsingel wordt in zgn. driehoek-verband bijgeplant (bron St. Landschapsbeheer Gelderland).

3. Fruitbomen/boomgaard

Op het zuidelijke deel van het nieuwe achtererf wordt de aanplant van hoogstam fruitbomen voorgesteld. Afhankelijk van de fruitboomsoort kan een plantafstand worden gehanteerd van circa 6 - 8 meter. Deze fruitbomen dienen, afhankelijk van het kluitformaat, in een ruim plantgat te worden geplant. Maak tevens gebruik van een stevige boompaal. Deze boompaal dient te worden geplaatst aan de kant van de overheersende windrichting, de zuidwest kant van de boom.

4. Struweelhaag met besdragende struikvormers

Langs het nieuw aan te leggen oprit wordt aan de oostzijde een haag van struikvormende soorten voorgesteld. Deze kunnen in zogenaamd 3-hoeksverband op een onderlinge afstand van 1,5 meter in 2 rijen worden geplant.

De voorgestelde soorten kunnen zijn: kardinaalsmuts, hondsroos, veldesdoorn, gele kornoelje, gelderse roos en sprokehout.

Dit plantmateriaal kan in zogenaamd 2- tot 3-jarig bosplantsoen-formaat (circa 0,6 - 0,8 meter) worden geplant (zie ook plantinstructies in bijlage 2). Dit verhoogt de kans op het aanslaan van het plantgoed.

Algemeen

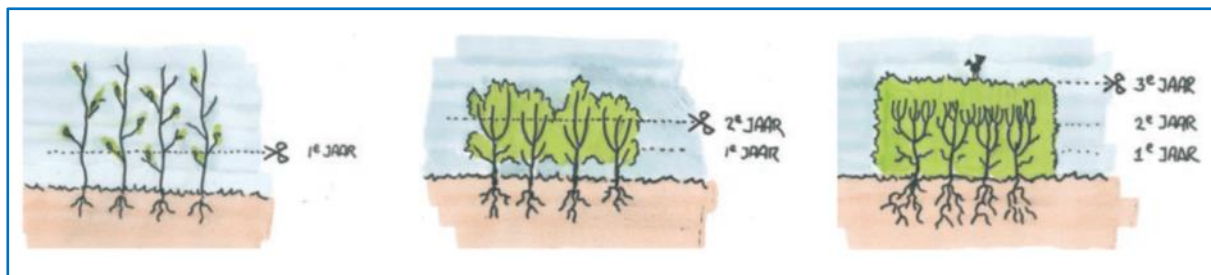
De aanleg van de voorgestelde landschapselementen kan plaatsvinden in plantseizoen, dat globaal loopt van november tot maart.

5.2 Beheer landschapselementen

Hieronder wordt ingegaan op de benodigde beheer dat moet worden toegepast op de voorgestelde groenelementen.

1. De aanleg van een scheerheg bestaande uit veldesdoorn;

Om een scheerheg mooi vol en dicht te laten uitgroeien is het zinvol om deze direct na aanplant voor minimaal de helft in te korten. Vervolgens kan in het 2de jaar een derde van de hoogte terug gezet worden. Daardoor gaan de onderlinge planten meer uitlopers vormen (zie onderstaande illustratie). Heeft de heg vervolgens na 2 a 3 jaar de gewenste hoogte bereikt dan kan de scheerheg het best 2 maal per jaar (in mei- juni en september) worden geschoren.

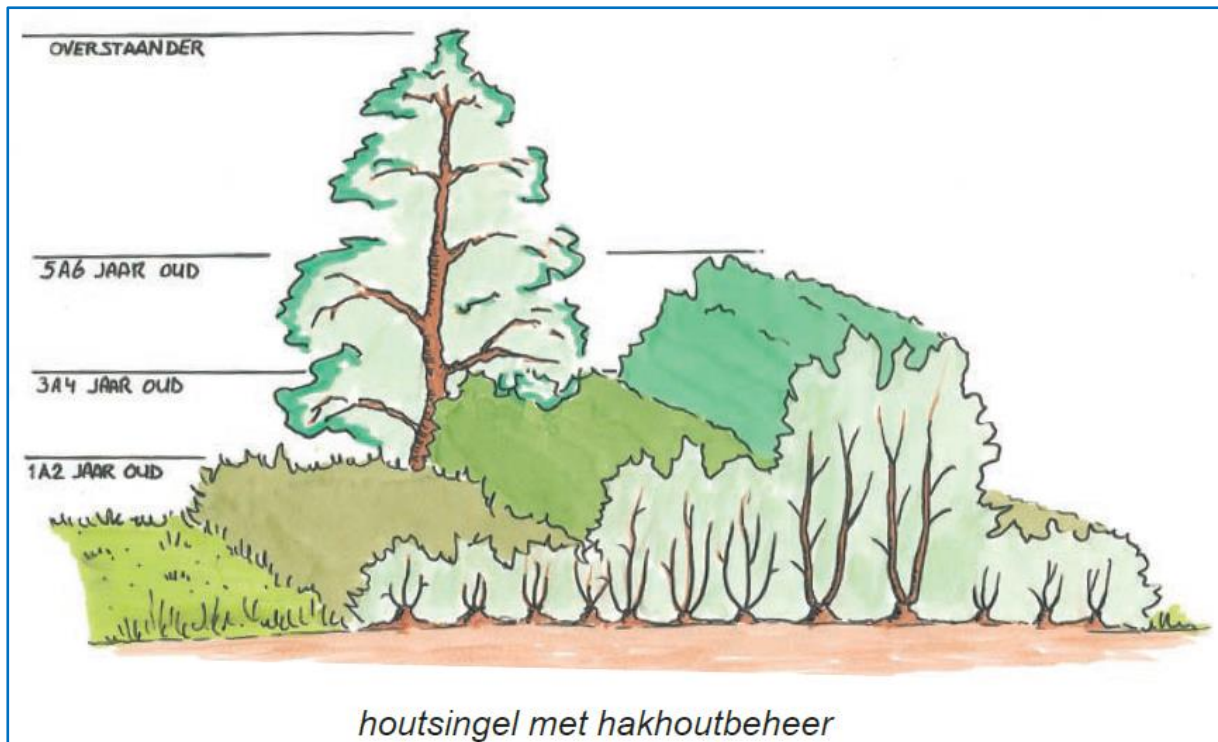
Afbeelding 17: beheer van een scheerheg na aanplant

2. Versterken van de bestaande houtsingel

De versterkte houtsingelstructuur kan het best worden beheerd door middel van zogenaamd hakhoutbeheer. Wordt dit niet gedaan dan zal er in de loop van tijd door onderlinge licht- en groeiconcurrentie een “holle” houtsingel ontstaan.

Bij toepassing van hakhoutbeheer wordt (een gedeelte van) de singel, afhankelijk van de groeisnelheid, eens in de circa 5 tot 10 jaar afgezet. Dit houdt in dat, alle aanwezige struiken, op een hoogte van 10-20 cm boven de grond worden afgezaagd. De achterblijvende stobben zullen het komend voorjaar uit zichzelf weer gaan uitlopen.

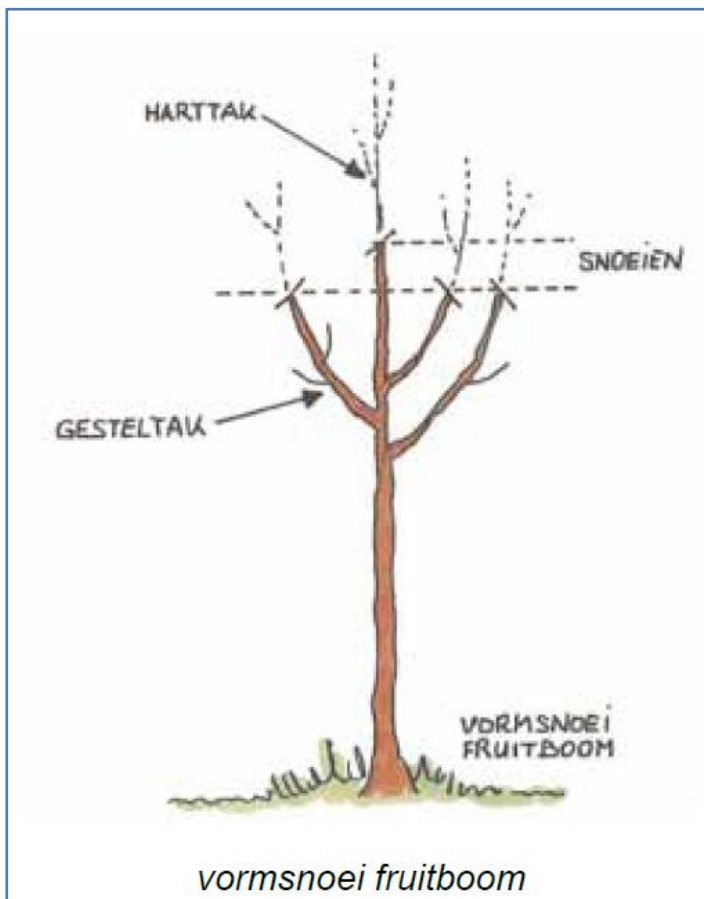
Afbeelding 18: verschil in leeftijdsopbouw van een houtsingel waarop hakhoutbeheer wordt toegepast (bron St. Landschapsbeheer Gelderland).

Het dikke hout, dat vrijkomt bij het afzetten, kan worden afgevoerd als brandhout en het dunne tophout kan in takkenrillen (zie afbeelding 21) tussen de stobben worden gepakt. Hiermee wordt extra schuil- en foerageergelegenheid voor vogels en wild gecreëerd. Zorg er hierbij wel voor dat de afgezaagde stobben (welke weer uit moeten gaan lopen), voldoende licht krijgen.

3. Fruitbomen/ boomgaard

Direct na de aanplant en in de eerste jaren na aanplant is het belangrijk vormsnoei toe te passen. Daarmee wordt de latere vorm van een fruitboom bepaald. Zie voor de aanpak hiervan de bijgevoegde informatie over hoogstamboomgaarden (Bijlage 4). Nadat een fruitboom door vormsnoei zijn vorm heeft gekregen, kan deze het best jaarlijks worden gesnoeid. Daarbij worden minder vitale en ziek hout, alsmede zogenaamde “waterloten” verwijderd.

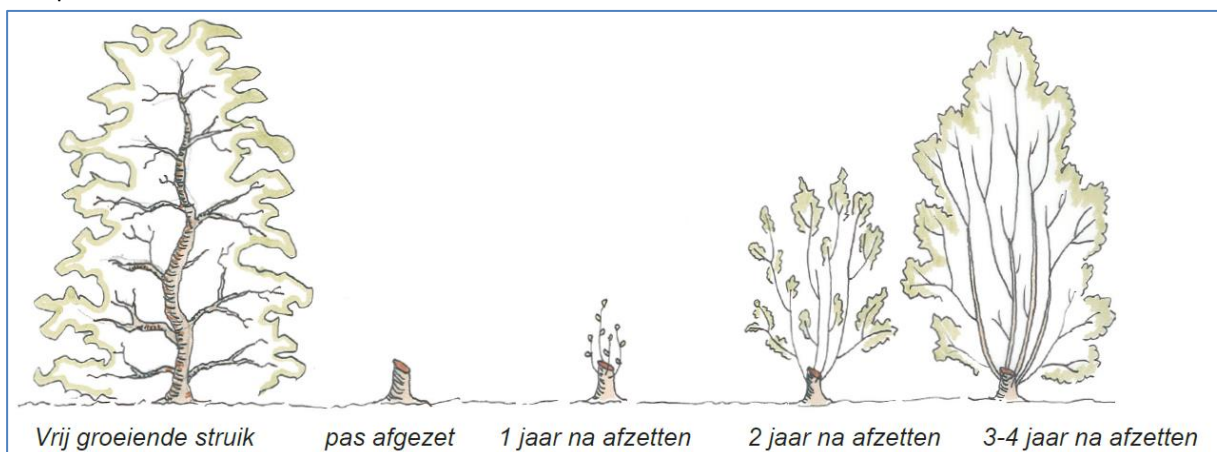

Afbeelding 19: vormsnoei bij fruitbomen

4. Struweelhaag

Een aangeplante struweelhaag kan het best worden beheerd door middel van zogenaamd hakhoutbeheer. Daarbij wordt (een gedeelte van) de singel, afhankelijk van de groeisnelheid, eens in de circa 5 tot 10 jaar afgezet. Dit houdt in dat, alle aanwezige struiken, op een hoogte van 10-20 cm boven de grond worden afgezaagd. De achterblijvende stobben zullen het komend voorjaar uit zichzelf weer gaan uitlopen.

Afbeelding 20: verschil in leeftijdsopbouw van een struweelhaag waarop hakhoutbeheer wordt toegepast (bron St. Landschapsbeheer Gelderland).

Het dikke hout, dat vrijkomt bij het afzetten, kan worden afgevoerd als brandhout en het dunne tophout kan in takkenrillen (zie afbeelding 21) tussen de stobben worden gepakt. Hiermee wordt extra schuil- en foerageergelegenheid voor vogels en wild gecreëerd. Zorg er hierbij wel voor dat de afgezaagde stobben (welke weer uit moeten gaan lopen), voldoende licht krijgen.

Afbeelding 21: voorbeeld van een takkenril (bron St. Landschapsbeheer Gelderland)

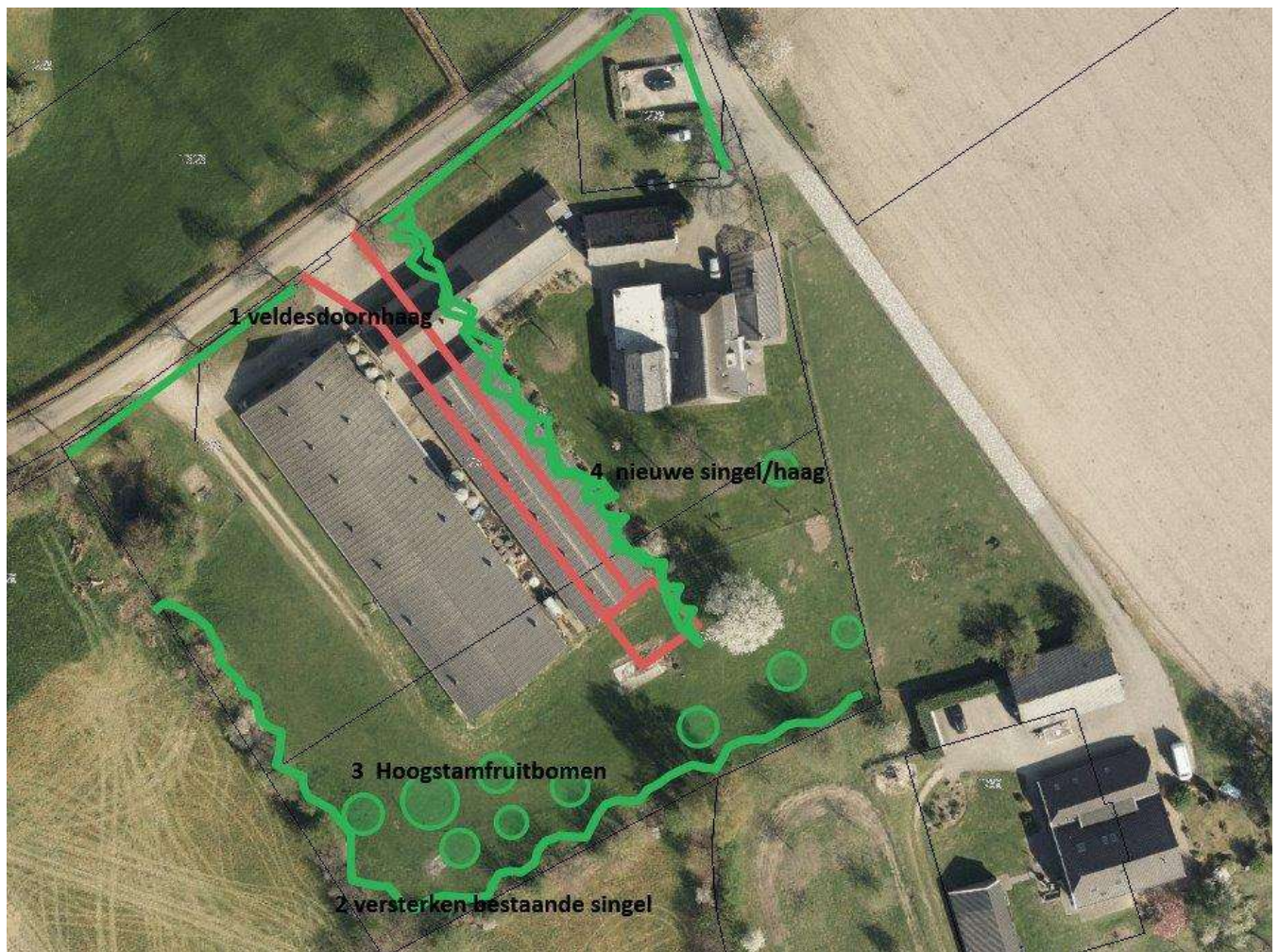

BIJLAGEN

- 1 Inrichtingsschets;
- 2 Informatie aanplant en beheer van een scheerheg;
- 3 Informatie aanplant en beheer van houtsingel;
- 4 Informatie aanplant en beheer van een fruitbomen.
- 5 Informatie aanplant en beheer van struweelhaag;

Bijlage 1: Inrichtingsschets

Nieuw aan te leggen of te versterken elementen:

- 1: aanplant veldesdoornheg;
- 2: doortrekken en versterken van bestaande singel;
- 3: aanplant van hoogstamfruitbomen;
- 4: aanleg struweelhaag

Stichting Landschapsbeheer Gelderland heeft een reeks informatiebladen voor bewoners van het buitengebied ontwikkeld. Hierin staan praktische tips voor de aanleg en beheer van kleine landschapselementen, teneinde de kwaliteit van het landschap te versterken.

Knip- en scheerheg

Een knip- en scheerheg is een lijnvormig landschapselement, met aaneengesloten begroeiing van inheemse struiken, dat regelmatig wordt geknipt of geschoren.

ALGEMENE AANPLANTINSTRUCTIE

1. Het aanplanten van een heg kan plaats vinden tussen half november en half maart, mits het niet vriest. Gebruik inheems materiaal, wat passend is in de streek.
2. Voor de aanplant van een heg wordt vaak gekozen voor 3-jarig bosplantsoen met de maat 80-100 cm hoogte.
3. Let op dat u niet te diep plant. De diepte is afhankelijk van de omvang van het wortelstelsel. Steek een gat, (houd de grond op de schop), plaats het plantsoen zo dat alleen de wortels in het gat zitten. Gooi de grond weer in het gat, terwijl u het plantsoen vasthoudt. De grond iets aanduwen.
4. Indien u niet direct alle bomen kunt aanplanten, dan kunt u ervoor kiezen de bomen tijdelijk op te kuilen. Kies hiervoor een vochtige schaduwrijke plaats uit. Het opkuilen kan door een gat in de grond te graven en daar de bomen met de wortels in te zetten. Bedek de wortels met de vrijgekomen grond.

opkuilen

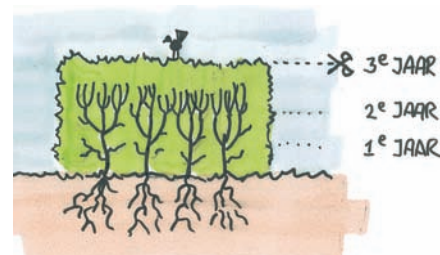
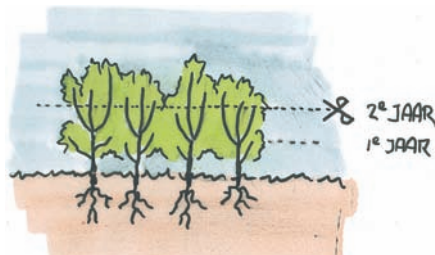
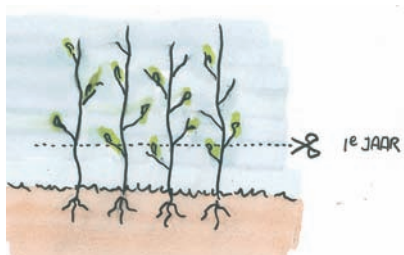
SPECIFIEKE AANPLANTINSTRUCTIE

1. Voor het ontwikkelen van een dichte knip- en scheerheg is de aanplant van 1 rij met bosplantsoen voldoende. Per strekkende meter kunt u 4 stuks bosplantsoen aanplanten.
2. Graaf voor het planten een sleuf, die diep en breed genoeg is om de wortels van het plantgoed er ruim in te leggen. Eventueel kunt u een draad spannen als hulpmiddel bij het graven van de plantsleuf. Sluit de plantsleuf na aanplant weer af met aarde.

INSTRUCTIES NA AANPLANT

1. Plaats een afrastering op 1 meter afstand van de aanplant, om de nieuwe aanplant tegen vraat door vee te beschermen.
2. De aanplant dient direct na het planten te worden terug gesnoeid tot op de helft of tweederde van de lengte. Dan ontwikkelt zich namelijk eerder een brede en vertakte heg.
3. Geef de jonge aanplant, indien mogelijk, met name de eerste twee jaar na aanplant voldoende water in droge perioden en houd het element onkruid vrij.

snoeien knip- en scheerheg na aanplant

BEHEERINSTRUCTIES

De naam knip- en scheerheg zegt het eigenlijk al: een heg moet geknipt of geschoren worden. De frequentie van de snoei hangt af van een aantal factoren: de soort, de vorm, de functie en de eisen die we aan de heg stellen.

In het algemeen worden de meeste heggen ongeveer 2 keer per jaar geknipt. Bij een meidoornheg is het belangrijk de eerste keer te knippen voor de langste dag van het jaar, in mei-juni. Dit maakt het knippen van deze heg een stuk aangenamer, omdat de doorns dan nog niet houtig zijn. De tweede keer knippen kan in september. Als de haag uit liguster bestaat, dan kunt u vaak wel 3 keer per jaar knippen, omdat de liguster een snel groeiende struik is. Knip de heg wanneer het bewolkt en niet te warm is. Belangrijk is dat de onderkant van de heg iets breder uitgroeit dan de bovenkant, zodat de zon ook op de onderkant van de heg kan schijnen. De heg behoudt dan zijn besloten karakter.

Tekst en beeld:

Stichting Landschapsbeheer Gelderland, Rosendaal 2a, 6891 DA Rozendaal.

T 026-3537444. E info@landschapsbeheergelderland.nl.

I www.landschapsbeheergelderland.nl.

November 2010, op de website is de hele reeks te bekijken.

Zorg voor ons landschap
MAAK JE ERF GOED

Landschapsbeheer Gelderland maakt deel uit van een samenwerkingsverband van twaalf provinciale organisaties: Landschapsbeheer Nederland. Zij streven naar behoud, beheer en ontwikkeling van een ecologisch cultuurlandschap met een streekeigen karakter. Het groen rond boerderijen, bedrijven en woningen maakt daar een belangrijk deel van uit. Natuurlijk groen rond huis en bedrijf, het erf in de ruimste zin van het woord, betekent meer dan een ideale woon- en werkomgeving. Het leidt tot evenwicht tussen mens en natuur. Landschapsbeheer Gelderland stimuleert ecologisch beheer van het erf door kennis en middelen ter beschikking te stellen en samen te werken met de eigenaar van de grond: particulieren, boeren en overheid.

Stichting Landschapsbeheer Gelderland heeft een reeks informatiebladen voor bewoners van het buitengebied ontwikkeld. Hierin staan praktische tips voor de aanleg en beheer van kleine landschapselementen, teneinde de kwaliteit van het landschap te versterken.

Houtsingel

Een houtsingel is een brede landschappelijk waardevolle afscheiding, vaak ook tussen weilanden, die bestaat uit bomen en struiken. Een houtsingel is een lijnvormig landschapselement van 4 tot maximaal 20 meter breed. Houtsingels lijken veel op houtwallen. Bij een houtwal is er sprake van een opgeworpen wal, waar de beplanting op staat.

ALGEMENE AANPLANTINSTRUCTIE

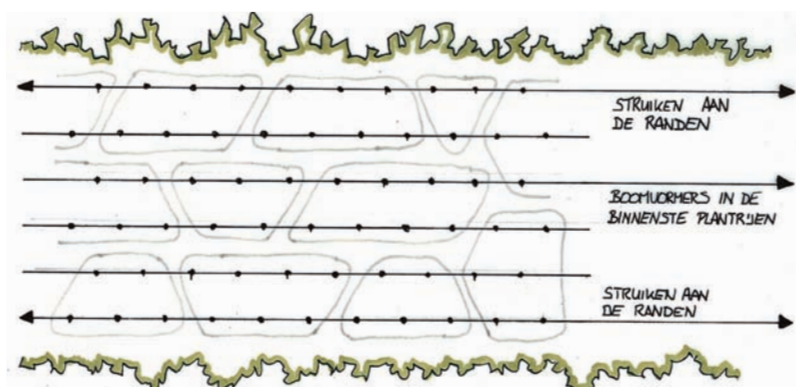
1. Het aanplanten van een houtwal of singel kan plaats vinden tussen half november en half maart, mits het niet vriest. Gebruik inheems plantmateriaal, wat passend is in de streek.
2. Voor de aanplant wordt vaak gekozen voor 3-jarig bosplantsoen met de maat 80-100 cm hoogte.
3. De te beplanten oppervlakte dient te worden bewerkt, dit kan door frezen en/of planten in bewerkte grond.
4. Plant de soorten aan in groepen van minstens 5-7 stuks per soort. Op die manier voorkomt u dat langzaam groeiende soorten worden overgroeid door snel groeiende soorten.
5. Let op dat u niet te diep plant. De diepte is afhankelijk van de omvang van het wortelstelsel. Steek een gat (houd de grond op de schop), plaats het plantsoen zo dat alleen de wortels in het gat zitten. Gooi de grond weer in het gat, terwijl u het plantsoen vasthoudt. De grond iets aanduwen.
6. Indien u niet direct alle bomen en/of struiken kunt aanplanten, dan kunt u ervoor kiezen de bomen en/of struiken tijdelijk op te kuilen. Kies hiervoor een vochtige schaduwrijke plaats uit. Het opkuilen kan door een gat in de grond te graven en daar de bomen met de wortels in te zetten. Bedek de wortels met de vrijgekomen grond.

opkuilen

SPECIFIEKE AANPLANTINSTRUCTIE

1. Plant de houtsingel of houtwal in rijen aan met een plantafstand van bij voorkeur 1,50 bij 1,50 meter.
2. Boomvormers dient u in het midden van de singel aan te planten, struiken aan de randen.

bovenaanzicht aanplantschema

INSTRUCTIES NA AANPLANT

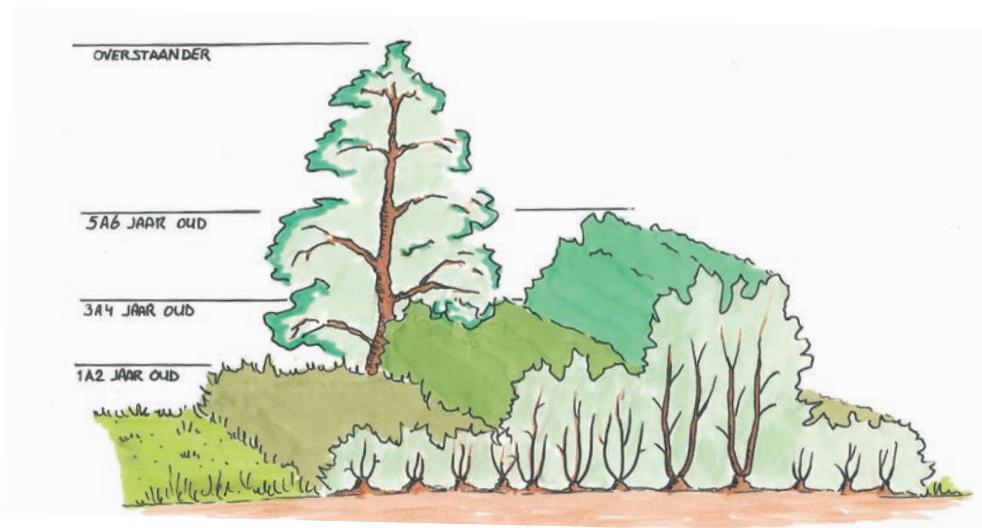
1. Plaats een afrastering op 2 meter afstand van de houtsingel, om de nieuwe aanplant tegen vraat door vee te beschermen.
2. Geef de jonge aanplant, indien mogelijk, met name de eerste twee jaar na aanplant voldoende water in droge perioden en houd het element zoveel mogelijk onkruid vrij.

BEHEERINSTRUCTIES

Goed onderhouden houtwallen en houtsingels bestaan uit een boom-, kruid- en struiklaag. Na ongeveer 5-6 jaar zullen de takken in de houtsingel of wal elkaar gaan raken en dient er waar nodig gesnoeid en gedund worden. Na 10 jaar is de eerste keer onderhoud noodzakelijk.

De meeste houtsingels en houtwallen worden als hakhout beheerd en tussen de 10-12 jaar afgezet. Afzetten betekent dat de bomen en struiken tot 10 à 20 cm boven de grond worden afgezaagd. De bomen en struiken groeien uit zichzelf weer uit. Bij voorkeur dient er kleinschalig gewerkt te worden waarbij niet alle singels tegelijk een onderhoudsbeurt krijgen. Om de variatie in leeftijd te waarborgen dient ieder jaar, afhankelijk van het onderhoudsinterval, een gedeelte van de singel te worden afgezet.

Bij het afzetten is het in elk geval van belang dat er genoeg licht op de bodem valt om de stobben te laten uitlopen. Dat betekent vaak een vrij drastische dunning. Oude bomen blijven meestal staan, evenals bomen met holten die vaak het domein van vogels en vleermuizen zijn.

houtsingel met hakhoutbeheer

Tekst en beeld:

Stichting Landschapsbeheer Gelderland, Rosendaal 2a, 6891 DA Rozendaal.

T 026-3537444. E info@landschapsbeheergelderland.nl.

I www.landschapsbeheergelderland.nl.

November 2010, op de website is de hele reeks te bekijken.

Zorg voor ons landschap
MAAK JE ERF GOED

Landschapsbeheer Gelderland maakt deel uit van een samenwerkingsverband van twaalf provinciale organisaties: Landschapsbeheer Nederland. Zij streven naar behoud, beheer en ontwikkeling van een ecologisch cultuurlandschap met een streekeigen karakter. Het groen rond boerderijen, bedrijven en woningen maakt daar een belangrijk deel van uit. Natuurlijk groen rond huis en bedrijf, het erf in de ruimste zin van het woord, betekent meer dan een ideale woon- en werkomgeving. Het leidt tot evenwicht tussen mens en natuur. Landschapsbeheer Gelderland stimuleert ecologisch beheer van het erf door kennis en middelen ter beschikking te stellen en samen te werken met de eigenaar van de grond: particulieren, boeren en overheid.

Stichting Landschapsbeheer Gelderland heeft een reeks informatiebladen voor bewoners van het buitengebied ontwikkeld. Hierin staan praktische tips voor de aanleg en beheer van kleine landschapselementen, teneinde de kwaliteit van het landschap te versterken.

Hoogstamboomgaard

Een hoogstamboomgaard is een karakteristiek landschapselement, bestaande uit meerdere fruitbomen op een weide, vaak omhaagd. De eerste zijtakken groeien op minimaal 180 centimeter boven de grond uit de stam.

ALGEMENE AANPLANTINSTRUCTIE

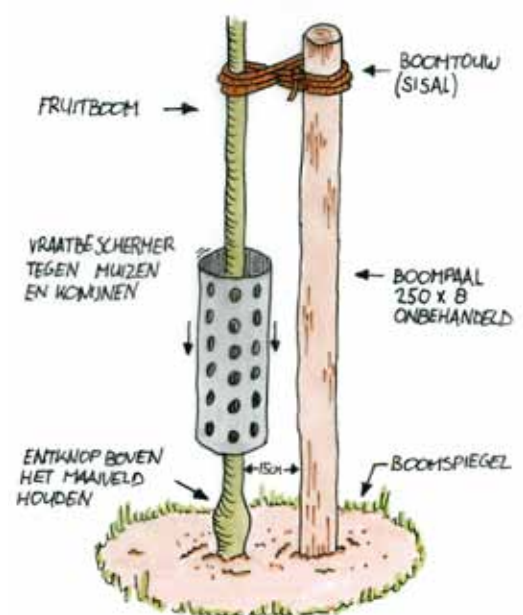
1. Het aanplanten van een boomgaard kan plaats vinden tussen half november en half maart, mits het niet vriest.
2. Voor de aanplant van een boomgaard is het aan te bevelen om oude rassen van hoogstam fruitbomen met de maatvoering 8-10 cm omtrek te gebruiken. Oude rassen zijn vaak minder ziektegevoelig. Bestrijdingsmiddelen zijn niet nodig.
3. Indien u niet direct alle bomen kunt aanplanten, dan kunt u ervoor kiezen de bomen tijdelijk op te kuilen. Kies hiervoor een vochtige schaduwrijke plaats uit. Het opkuilen kan door een gat in de grond te graven en daar de bomen met de wortels in te zetten. Bedek de wortels met de vrijgekomen grond.

opkuilen

SPECIFIEKE AANPLANTINSTRUCTIE

1. Hoogstambomen kunnen meer dan 10 meter hoog en breed worden. Het is daarom belangrijk bij aanplant de fruitbomen op ruime afstand van elkaar te planten.
2. Plant daarom appelbomen minstens 10 meter uit elkaar, peren en kersen 8 meter en pruimen 6 meter uit elkaar.
3. Voor het planten is een ruim plantgat noodzakelijk waarin de wortels zich wijd kunnen uitspreiden. Het plantgat moet daarom een afmeting hebben van 70x70x70 cm groot. Spit na het graven de bodem van het plantgat los.
4. Plaats daarna een boompaal van onbehandeld hout naast de boom (maat 250 cm lengte bij 8 cm doorsnede), op ongeveer 15 cm van de boom, aan de kant van de heersende windrichting (zuidwesten). Bevestig de jonge boom met sisal boomtouw aan de boompaal. Knoop het touw aan de paal en draai het touw circa 3 maal in een 8-vorm om de boom. Leg een knoop in het touw om deze aan de paal te bevestigen. Snijd overtollig touw af.
5. U kunt nu het plantgat weer dichtgooien. Pas bij arme grond bodemverbetering toe door bijvoorbeeld potgrond te mengen met de grond uit het plantgat.

aanplant fruitboom

INSTRUCTIES NA AANPLANT

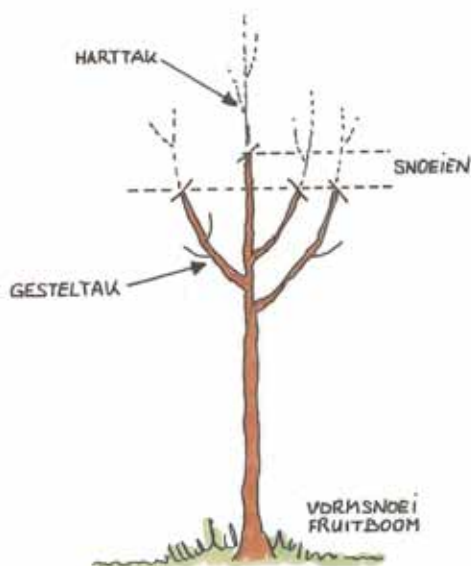
1. Plaats een boombeschermer rondom de boom, om de nieuwe aanplant tegen vraat door vee te beschermen.
2. Geef de jonge aanplant, indien mogelijk, met name de eerste 2 jaar na aanplant voldoende water in droge perioden.

fruitboom met raster

BEHEERINSTRUCTIES

Het snoeien van fruitbomen wordt al eeuwen toegepast. Het snoeien van de fruitboom in de jeugdfase wordt de vormsnoei genoemd. De vormsnoei zorgt voor een bepaald model. Wanneer dat model is bereikt volgt de onderhoudssnoei. Ook kunnen fruitbomen op verschillende manieren gesnoeid worden. Bijvoorbeeld met als doel productie of als doel het landschappelijk beeld. Landschapsbeheer Gelderland geeft basiscursussen voor het snoeien van hoogstamfruit.

vormsnoei fruitboom

Vormsnoei

De vormsnoei is vooral belangrijk bij de jonge bomen. Elke soort heeft zijn eigen specifieke vorm. Bij de appel wordt over het algemeen een bolvorm aangehouden zonder harttak. Peren vormen van nature meer een kroon met een harttak. Deze kroon krijgt meer een piramidale vorm. Nadat de fruitboom is aangeplant is het belangrijk direct de eerste vormsnoei toe te passen. Uit het gestel worden vaak niet meer dan 4 gesteltakken aangehouden, de overige takken kunnen worden weggesnoeid. Afhankelijk van de soort kunt u kiezen voor het behouden of weghalen van de harttak.

Onderhoudssnoei

Fruitbomen kunnen het beste jaarlijks gesnoeid worden. Het gaat daarbij om vervanging van minder vitaal, afgedragen vruchthout, het verwijderen van ziek hout en het verwijderen van verkeerd geplaatste nieuwe scheuten. In een regelmatig onderhouden, vitale hoogstamfruitboom zullen elk jaar nieuwe scheuten ontstaan. Een deel kan worden gehandhaafd en gebruikt als nieuwe vruchttakken. Een ander deel dient te worden verwijderd.

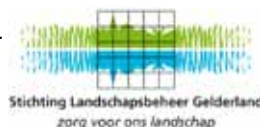
Tekst en beeld:

Stichting Landschapsbeheer Gelderland, Rosendaal 2a, 6891 DA Rozendaal.

T 026-3537444. E info@landschapsbeheergelderland.nl.

I www.landschapsbeheergelderland.nl.

2013, op de website is de hele reeks te bekijken.

Zorg voor ons landschap

MAAK JE ERF GOED

Landschapsbeheer Gelderland maakt deel uit van een samenwerkingsverband van twaalf provinciale organisaties: Landschapsbeheer Nederland. Zij streven naar behoud, beheer en ontwikkeling van een ecologisch cultuurlandschap met een streekeigen karakter. Het groen rond boerderijen, bedrijven en woningen maakt daar een belangrijk deel van uit. Natuurlijk groen rond huis en bedrijf, het erf in de ruimste zin van het woord, betekent meer dan een ideale woon- en werkomgeving. Het leidt tot evenwicht tussen mens en natuur. Landschapsbeheer Gelderland stimuleert ecologisch beheer van het erf door kennis en middelen ter beschikking te stellen en samen te werken met de eigenaar van de grond: particulieren, boeren en overheid.

Stichting Landschapsbeheer Gelderland adviseert bewoners van het buitengebied over de aanleg en beheer van kleine landschapselementen om de kwaliteit van het landschap te versterken. Hiervoor is een reeks van 11 verschillende informatiebladen ontwikkeld.

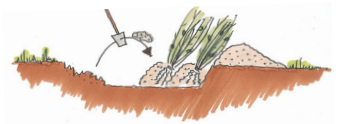
Struweelhaag

Een struweelhaag is een lijnvormig landschapselement met een aaneengesloten opgaande begroeiing van inheemse, overwegend doornachtige, struiken, die vrij uit mogen groeien. Zo ontstaat een weelderige haag in tegenstelling tot een geknipte haag. Een struweelhaag bestaat vaak uit soorten als meidoorn, sleedoorn en hondsroos.

ALGEMENE AANPLANTINSTRUCTIE

1. Het aanplanten van een haag kan plaats vinden tussen november en maart, mits het niet vriest. Gebruik (als mogelijk) autochtoon plantmateriaal, wat passend is in de streek.
2. Voor de aanplant van een haag wordt vaak gekozen voor 2-jarig bosplantsoen met de maat 60-80 cm hoogte.
3. De te beplanten strook dient te worden los gemaakt, dit kan door frezen.
4. Let op dat u niet te diep plant. De diepte is afhankelijk van de omvang van het wortelstelsel. Steek een gat, (houd de grond op de schop), plaats het plantsoen zo dat alleen de wortels in het gat zitten. Gooi de grond weer in het gat, terwijl u het plantsoen vasthoudt. De grond iets aanduwen.
5. Indien u niet direct alle struiken kunt aanplanten, dan kunt u ervoor kiezen de bomen tijdelijk op te kuilen. Kies hiervoor een vochtige schaduwrijke plaats uit. Het opkuilen kan door een gat in de grond te graven en daar de struiken met de wortels in te zetten. Bedek de wortels met de vrijgekomen grond.

opkuilen

SPECIFIEKE AANPLANTINSTRUCTIE

1. Voor de aanplant van een struweelhaag kunt u kiezen voor het graven van een plantsleuf in plaats van het frezen van een oppervlakte.
2. Bij een struweelhaag plant u een enkele rij, voorzien van 2 struiken per strekkende meter.

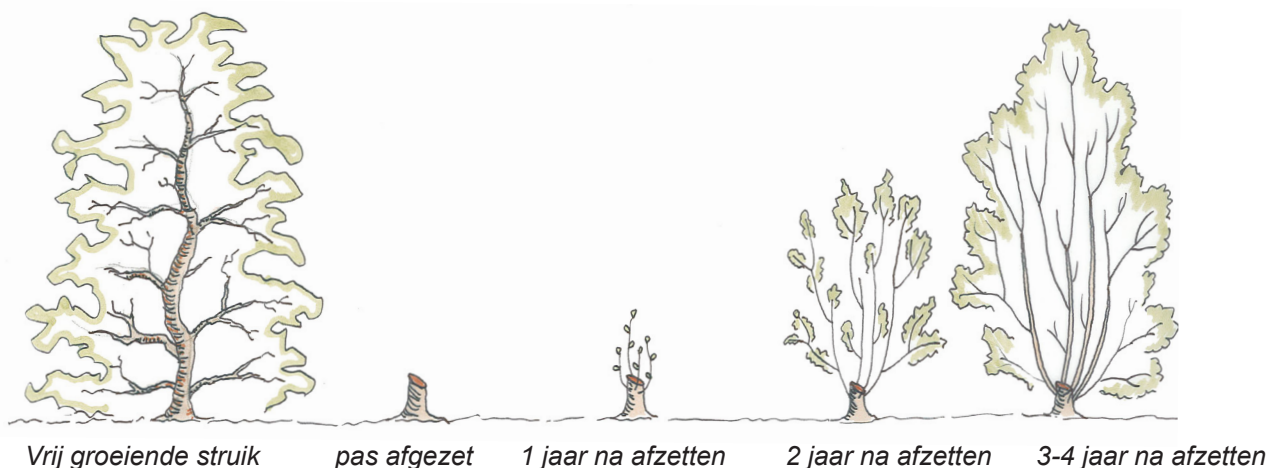

1. Plaats een afrastering op 1 tot 2 meter afstand van de haag om de nieuwe aanplant tegen vraat door vee te beschermen.
2. Geef de jonge aanplant, indien mogelijk, met name de eerste twee jaar na aanplant voldoende water in droge perioden en houd het element onkruid vrij.

BEHEERINSTRUCTIES

De struweelhaag mag vrijuit groeien tot een brede en hoge haag en wordt niet vaker dan eens in de zes jaar gesnoeid of afgezet. Afzetten betekent dat de struiken tot 10 à 20 cm boven de grond worden afgezaagd. De struiken groeien uit zichzelf weer uit. Houd het eerste jaar na afzetten de stobben vrij van onkruid. Na ongeveer 3 jaar zal de aanplant een meer gesloten karakter krijgen en kan waar nodig gesnoeid worden. Dit snoeiwerk bestaat voornamelijk uit het weghalen van takken die problemen geven. Als u er voor kiest de haag af te zetten, dan kan dat tussen de 6 à 15 jaar plaatsvinden.

Soms is er sprake van speciale beheervormen zoals het vlechten. Dit is een oude ambacht die werd toegepast om de haag ondoordringbaar te maken voor vee.

Vlechten kunnen we grofweg in twee grote groepen verdelen; namelijk het leggen en het invlechten van een haag. Invlechten gebeurt door middel van het inhakken en ombuigen van takken; leggen gebeurt door het inhakken en ombuigen van een hele struik.

Meer informatie over vlechthekken kunt u vinden op de website www.heggen.nu.

Tekst en beeld:
 Stichting Landschapsbeheer Gelderland (SLG)
 Rosendaal 2a, 6891 DA Rozendaal.
 T 026-3537444. E info@landschapsbeheergelderland.nl.
 Op www.landschapsbeheergelderland.nl is de hele reeks te bekijken en instructiefilmpjes.
 2019

Stichting Landschapsbeheer Gelderland
 zorg voor ons landschap

Wij worden gesteund door

Zorg voor ons landschap
 MAAK JE ERF GOED

Stichting Landschapsbeheer Gelderland voedt en organiseert het samenspel tussen vrijwilligers, grondeigenaren, organisaties en overheden om samen zorg te dragen voor ons karakteristieke landschap.